

True crime

Texter i digitala miljöer samt andra texter som kombinerar ord, bild och ljud. Språkliga och dramaturgiska komponenter samt hur uttrycken kan samspela med varandra - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 7-9

Syfte

Lära sig vad som kännetecknar True crime, samt fundera på och värdera olika etiska aspekter i genren.

Läraren reflekterar

I samband med att vi läser deckare lyfter jag även True crime och vi läser några texter om genren. Jag uppskattar TV-deckare, särskilt brittiska. De är oftast mycket välgjorda. Jag har också sett en hel del True crime (i olika former). Efteråt brottas jag dock en del med det egna samvetet: Hur etiskt är det att göra underhållning av hemska brott?

Metod

STEG 1: Vi tittar på ett avsnitt av [Norrmalmstorgsdramat](#) och inledningen av [30 sekunder – Palmemordet](#). Vi lyssnar även på del av någon podd, till exempel Rättegångspodden. Jag berättar om [genrens former](#), till exempel dokumentär och fiktiva dramatiseringar.

STEG 2: Jag högläser den första texten. Eleverna läser några texter parvis och den sista enskilt. Efter varje text skriver eleverna korta referat med stöd av frågor. Eleverna svarar på frågorna med hela meningar. Delar av frågan ska användas i svaret. Jag anger vilken information som bör finnas med i referatets inledning:

- Ange textens titel,
- vem som skrivit den,
- var den finns publicerad,
- och när.

Jag visar även exempel: I ledaren "Hur blev underhållning synonymt med snaskandet i verkliga mord på unga kvinnor?" går Lisa Magnusson till hårt angrepp mot True crime-poddar (Dagens Nyheter, 2019-11-15). Använd *referatmarkörer* regelbundet: Lisa Magnusson *skriver, menar, påstår, berättar...*

Först läser vi en text som förklarar deckarintresset: [Forskare: Därför älskar vi deckare](#).

- Hur märks det att deckare har blivit populära?
- Varför är vi besatta av kriminallitteratur, enligt Karl Berglund?
- Hur märks intresset i turismen?
- Hur påverkar deckarna språket?
- Vad är katharsis-effekten?

Sedan läser eleverna parvis [True crime-kritiken växer](#). Eleverna skriver om:

- Vilka ljud finns ofta med i True crime-poddar? Varifrån kommer de?
- Vad är problemet med att offrens anhöriga förekommer i offentliga poddar?
- Vad är det som är jobbigt, enligt Emma Jangestig?
- Vad kräver anhöriga som Roland och Emma Jangestig?

De läser även [Hur blev underhållning synonymt med snaskande i verkliga mord](#) tillsammans.

- Hur framställs kvinnor i True crime ofta, menar Lisa Magnusson?
- Vad är det som är "snaskigt", enligt henne?
- Hur skapas drama i True crime – Vilka inslag finns?
- Varför är detta problematiskt?

Till sist läser eleverna [Riktigt blod lockar mest: Därför trolldbinds vi av true crime](#) enskilt. De skriver anteckningar om:

- Hur är produktionerna uppbyggda?
- Vad fascinerar läsaren, tittaren och lyssnaren?
- Hur gör Rättegångspodden True crime?
- Varför är vi så besatta av True crime, tror Moa Kärnstrand?

STEG 3: Eleverna samlar argument för och emot True crime. De skriver egna listor först och hämtar argument ur texterna vi har läst. Eleverna fyller på med egna. Jag samlar dem i en gemensamt lista. Några av elevernas förslag för:

- Trygghetsskapande effekt (våldet och brotten drabbar inte mig)
- Olika medieformat (inte bara text)
- Inblick i kriminalitet (kunskap om brotten och gärningspersonens bakgrund)

Några av förslagen emot:

- oetiskt (skildrar snaskiga detaljer om brotten och offren)
- ljudfiler från rättegångar och förhör publiceras utan anhörigas vetskap och/eller mot deras vilja
- offer och/eller anhöriga tvingas uppleva traumat igen

Emma Jangestig är kritisk till att Svenska Mordhistorier inte tog kontakt med henne före avsnittet om hennes familj. Foto: Elizabeth Watson/SVT

**True crime-kritiken växer:
Svenska mordhistorier klandras
av flera anhöriga**

STEG 4: Skriv en argumenterande text där du tar ställning för eller emot True crime. Hänvisa till någon av följande fyra texter vid 1-3 tillfällena. Den argumenterande textens struktur:

- Rubrik (där tesen presenteras)
- Inledning (kort bakgrund om True Crime)
- Egna argument (ofta tre)
- Motargument (erkänna den andra sidans starkaste argument) + svar
- Avslutning (en uppmaning och upprepning av tesen: oftast i en mening)

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

Utveckla förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Förmåga att söka information från olika källor och värdera dessa.

Centralt innehåll*

Texter i digitala miljöer samt andra texter som kombinerar ord, bild och ljud. Språkliga och dramaturgiska komponenter samt hur uttrycken kan samspela med varandra, till exempel i filmiskt berättande, teaterföreställningar och webbtexter.

Betygskriterier

Eleven samtalar om och diskuterar varierande ämnen på ett sätt som utvecklar samtalen och diskussionerna **väl**.

Eleven framför åsikter med **väl** underbyggda argument. Dessutom förbereder och genomför eleven muntliga framställningar med **väl fungerande** struktur och innehåll och **god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.

Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter med **mycket gott** flyt och visar **mycket god** läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med mycket god säkerhet. Eleven för **välutvecklade** resonemang om innehållet i olika texter. Eleven visar också **mycket goda** kunskaper om skönlitteratur och de sammanhang som olika verk har tillkommit i.